

Λιτότητα, μονόδρομοι και ο Τσάβεζ: Μια συζήτηση Oliver Stone – Tariq Ali

Ζάγκρεμπ, 13^η Μαΐου 2013

Πριν λίγο, σε δημόσια συζήτηση για την κατάσταση στις ΗΠΑ και στην Ευρώπη, ο σκηνοθέτης Oliver Stone και ο συγγραφέας Tariq Ali ρωτήθηκαν από τον συντονιστή της συζήτησης (η οποία είχε ως κεντρικό θέμα το νέο δωδεκάωρο ντοκυμαντέρ του Stone με τίτλο «Η Μη Ειπωμένη Ιστορία της Αμερικής») ποια προσωπικότητα της εποχής μας ξεχωρίζει στα μάτια τους. Ο Stone δεν δίστασε ούτε μια στιγμή.

Ο σκηνοθέτης του Platoon, του JFK, του έργου για τους Doors, του Wall Street, και πολύ πρόσφατα του W, επέλεξε τον Ούγκο Τσάβεζ. Κι όταν ρωτήθηκε γιατί τον Τσάβεζ, έδωσε μια απλή, σταράτη απάντηση: Επειδή ο Τσάβεζ ήταν ο μόνος πολιτικός που εκλέχθηκε υποσχόμενος να βελτιώσει την κατάσταση των φτωχότερων συμπολιτών του και το έπραξε κόντρα στις βίαιες αντιδράσεις των εχόντων και κατεχόντων. Ο μόνος!

Όταν ήρθε η σειρά του Tariq Ali να απαντήσει, εκείνος συμφώνησε με τον Stone και πρόσθεσε κάτι: Η λυσσαλέα και εκκωφαντική επίθεση εναντίον του Τσάβεζ στον δυτικό τύπο είχε μια λογική. Στην Ευρώπη και στην Αμερική, ιδίως μετά το Κραχ του 2008, όλες οι κυβερνήσεις που εκλέγονται, ανεξάρτητα εξαγγελιών και ιδεολογιών, καταλήγουν να χρησιμοποιήσουν ό,τι μέσα διαθέτουν ώστε να υποστεί το ελάχιστο δυνατό κόστος η άρχουσα τάξη (με ιδιαίτερη έμφαση στους πτωχευμένους τραπεζίτες) καταβαρυνώντας την ίδια στιγμή το βιωτικό επίπεδο των αδύναμων, των φτωχών, των μη εχόντων στον ήλιο μοίρα. Για αυτό τον λόγο, επέμεινε ο Ali, ένας Τσάβεζ αποτελούσε κόκκινο πανί για όλες τις δυτικές κυβερνήσεις: Η περίπτωση κι ενός ηγέτη ακόμα που, εν καιρώ κρίσης, μετέφερε τα βάρη από τους φτωχούς στους πλούσιους αποδεικνυε ότι η λιτότητα που επιβαλλόταν στην Δύση, κι η οποία πετύχαινε ακριβώς το αντίθετο, ήταν **επιλογή**. Ότι **δεν** ήταν μονόδρομος. Μια τέτοια «απόδειξη» έπρεπε να ανατραπεί. Κι όταν ακόμα και το στρατιωτικό πραξικόπημα δεν κατάφερε να την ανατρέψει, η «δημοκρατική» και «πλουραλιστική» Δύση άρχισε την Γκαιμπελική προπαγάνδα: Ο Τσάβεζ παρουσιάστηκε ως δικτάτορας, παρά το γεγονός ότι σε καμία περίπτωση δεν στοιχειοθετείται οποιαδήποτε ένδειξη για εκλογική νοθεία στην Βενεζουέλα (ο τέως Πρόεδρος των ΗΠΑ Τζίμυ Κάρτερ και το ινστιτούτο του παρακολούθησαν την εκλογική διαδικασία και την χαρακτήρισαν πέρα για πέρα άψογη).

Σε αυτό το σημείο παρενέβη ο Oliver Stone για να συγκρίνει την περίπτωση Τσάβεζ με την περίπτωση του Κάστρο στην δεκαετία του '60. Και στις δύο περιπτώσεις η κυβέρνηση των ΗΠΑ αντιμετώπισε τους δύο λατινο-αμερικανούς ηγέτες με ιδιαίτερη εχθρότητα. Και στις δύο περιπτώσεις προσπάθησε να τους ανατρέψει βίαια και με οικονομικό αποκλεισμό. Όμως, η μεγάλη διαφορά έγκειται

στην αντιμετώπιση της Ευρώπης. Παρά το γεγονός ότι η Δυτική Ευρώπη κατά την διάρκεια της δεκαετίας του '60 ήταν εκατό τοις εκατό φιλο-αμερικανική, και πλήρως εξαρτώμενη για την ασφάλειά της αλλά και την ευημερία της από τις ΗΠΑ, στο θέμα της Κούβας και του Φιντέλ Κάστρο οι δυτικο-ευρωπαϊκές κυβερνήσεις αρνήθηκαν να παρακολουθήσουν την Αμερική στον αγώνα αρχικά ανατροπής του Κάστρο και κατόπιν σπίλωσης του ονόματός του. Παρόλο που ο Κάστρο δεν εξελέγη δημοκρατικά, οι ευρωπαίοι αποδέχθηκαν ότι ο Κουβανικός λαός ήταν πίσω από τον Φιντέλ κι ότι ένα σημαντικό κοινωνικό πείραμα επιτελείτο στο νησί της Καραϊβικής. Αν και δεν βοήθησαν ποτέ την Κούβα, οι ευρωπαίοι ηγέτες όλων των κομματικών αποχρώσεων σεβάστηκαν την Κουβανική Επανάσταση και αντιτέθησαν στην αμερικανική προσπάθεια δαιμονοποίησής της. Αντίθετα, στην περίπτωση της Βενεζουέλας, και παρά το γεγονός ότι ο Τσάβεζ ανέλαβε και διατήρησε την εξουσία πέρα για πέρα δημοκρατικά, οι ευρωπαίοι ταυτίστηκαν πλήρως με την γραμμή των ΗΠΑ. Ακόμα και τα μέσα ενημέρωσης της Γηραιάς Ηπείρου αναπαρήγαγαν τα ασύστολα ψέμματα του CNN και του καναλιού FOX για τον «στιγνό δικτάτορα Ούγκο Τσάβεζ».

Αφού άκουσε προσεκτικά τον Stone να ξετυλίγει αυτές τις σκέψεις, ο Tariq Ali πρόσθεσε: «Βλέπεις, η λιτότητα στην Ευρώπη έχει πάρει πολύ μεγαλύτερες διαστάσεις απ' ό,τι στην Αμερική. Ένας Τσάβεζ που τόλμησε να δείξει ότι ήταν δυνατόν η λιτότητα να πλήξει τους πλούσιους και όχι τους πάμπτωχους αποτελεί μεγαλύτερη απειλή για την ευρωπαϊκή παρά για την αμερικανική άρχουσα τάξη. Για αυτό όταν ο Αλέξης Τσίπρας εκθείασε τον Τσάβεζ και πήγε στην κηδεία του, δέχθηκε μπαράζ επικρίσεων από τις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες: τους ενόχλησε η προοπτική μιας λιτότητας των εχόντων, αντί για την «παραδοσιακή» λιτότητα που πλήττει κυρίως τους φτωχούς».

Έκρινα ότι θα σας ενδιέφερε αυτή η συζήτηση μεταξύ δύο σημαντικών ανθρώπων του κινηματογράφου και της λογοτεχνίας αντίστοιχα. Σημασία δεν έχει το αν η οικονομική πολιτική του Τσάβεζ ήταν η βέλτιστη ή αν ο Τσίπρας πορεύεται σοφά. Σημασία έχει η απλή διαπίστωση πως, αντίθετα με τους ισχυρισμούς ΝΔ-ΠΑΣΟΚ-ΔΗΜΑΡ μονόδρομος δεν υπάρχει. Πως ακόμα κι αν η λιτότητα είναι αναπόφευκτη, δεν υπάρχει κανένας μα κανένας λόγος να πέσει πάνω στους ανίσχυρους – σε εκείνους που θα υποφέρουν τα μέγιστα από τις περικοπές των εισοδημάτων τους. Κάλλιστα μπορεί να πέσει πάνω στους έχοντες, οι οποίοι θα υποφέρουν αντιστρόφως ανάλογα της φασαρίας που δημιουργούν παραπονούμενοι. Κι όταν αυτό το αποδεικνύει ένας πολιτικός, έστω και σε μια άλλη ήπειρο, οι υπόλοιποι πολιτικοί αφηνιάζουν εναντίον του. Κάτι τέτοιο παρατηρήσαμε στην Ευρώπη με τον Τσάβεζ που λοιδορείται την ώρα που οι ιθύνοντες στην Λεττονία, στην Ελλάδα, στην Ιρλανδία και στην Πορτογαλία, οι οποίοι συνέθλιψαν τις ζωές των φτωχότερων, εκθειάζονται ως σοβαροί και σώφρωνες ηγέτες. Κάπως έτσι η Ευρώπη φθίνει ηθικά και καταρρακώνει την ίδια της την ιστορία ως πηγή του Διαφωτισμού.